

Valtioneuvoston asetus

neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

muutetaan neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (338/2011) 1–5 §, 7 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1, 5 ja 6 kohta, 10 §:n johdantokappale, 11 §:n 1 momentin johdantokappale, 13 §, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n otsikko ja 17 §:n johdantokappale, sekä

lisätään 9 §:ään uusi 3 momentti, 10 §:n uusi 2 momentti, 14 §:ään uusi 3 momentti, 16 §:ään uusi 2 momentti ja 17 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Asetuksen tarkoitus

Tämän asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että lasta odottavien ja perheiden sekä alle kouluikäisten lasten, oppilaiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä sekä yksilöiden ja väestön tarpeet huomioon ottavia.

2 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 15, 15 a, 16, ja 17 §:ssä tarkoitettuihin äitiys- ja lastenneuvolapalveluihin, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin sekä lasten ja nuorten ehkäisevään suun terveydenhuoltoon.

3 §

Opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetut opiskelijat

Terveydenhuoltolain 23 §:ssä tarkoitettuja oppilaitoksia, joiden opiskelijoille hyvinvointialueen on järjestettävä opiskeluterveydenhuollon palvelut, ovat:

- 1) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitettut oppilaitokset;
- 2) lukiolaissa (714/2018) tarkoitettut oppilaitokset;
- 3) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 2 §:n 3 ja 5 momentissa tarkoitettut oppilaitokset;
- 4) Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 11 §:ssä tarkoitettut pelastusopistot ja pelastuslain (379/2011) 55 §:n 2 momentissa tarkoitettut pelastusalan ammatillista peruskoulutusta antavat oppilaitokset; sekä
- 5) Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetun lain (1316/2006) 6 §:ssä tarkoitettut oppilaitokset.

Lisäksi edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitettun opiskelijan koulutus oikeuttaa opintotukilain (65/1994) mukaiseen opintotukeen.

Hyvinvointialue voi järjestää opiskeluterveydenhuollon muullekin kuin 2 momentissa tarkoitettulle opiskelijalle.

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon oikeutetuista opiskelijoista säädetään korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019) 2 §:ssä.

4 §

Palvelujen järjestäminen

Terveystarkastusten ja niiden perusteella suunnitellun terveysneuvonnan on muodostettava suunnitelmallinen yksilön ja perheen tarpeisiin vastaava kokonaisuus. Palveluja järjestettäessä on kiinnitettävä huomiota myös lapsen ja nuoren kehitysympäristöihin. terveystarkastukset ja terveysneuvonta on järjestettävä tarpeen mukaan moniammatillisesti.

Terveystarkastuksissa ja -neuvonnassa saatuja seurantatietoja hyvinvointialueen väestön terveydestä ja hyvinvoinnista on käytettävä palvelujen suunnittelussa.

5 §

Terveystarkastukset

Hyvinvointialueen, ja korkeakouluopiskelijoiden osalta Kansaneläkelaitoksen, on järjestettävä määräaikaista terveystarkastuksia kaikille ennalta määritellyn ikä- tai vuosiluokkaan tai muuhun ryhmään kuuluville sekä yksilöllisestä tarpeesta johtuvia terveystarkastuksia. Terveystarkastuksen voi tehdä terveydenhoitaja, kättilö tai lääkäri. Laajan terveystarkastuksen tekee terveydenhoitaja tai kättilö yhteistyössä lääkärin kanssa. Suun terveystarkastuksen voi tehdä hammaslääkäri, suuhygienisti tai hammashoitaja.

Hyvinvointialueen terveydenhoitajan, kättilön, lääkärin, hammaslääkärin, suuhygienistin tai hammashoitajan on pyrittävä selvittämään määräaikaista terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarve.

7 §

Laajan terveystarkastuksen sisältö

Laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen henkilökunnan tai koulun opettajan arvio lapsen tai oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa tai koulussa. Arvioissa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

9 §

Määräaikaiset terveystarkastukset

Hyvinvointialueen on järjestettävä:

1) lasta odottavalle perheelle vähintään yksi laaja terveystarkastus ja sen lisäksi lasta odottavan perheen ja sikiön terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi tarpeelliseksi arvioidut määräaikaiset terveystarkastukset ensi- ja uudelleensyntyäjille;

5) opiskelijalle, joka opiskelee 3 §:n 1 momentin 1-4 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa, ensimmäisenä opiskeluvuonna terveydenhoitajan tarkastus ja ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna lääkärintarkastus, jollei lääkärintarkastusta ole tehty opiskelijaksi hyväksymisen yhteydessä; lääkärintarkastus tulee kuitenkin aina järjestää ensimmäisenä opiskeluvuonna opiskelijalle, joka saa erityisopetusta tai erityistä tukea tai jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi;

6) opiskelijalle, joka opiskelee 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa oppilaitoksessa ensimmäisenä opiskeluvuonna terveystarkastus, jonka perusteella tehdään tarvittaessa terveystarkastus.

Kansaneläkelaitoksen on järjestettävä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitetulle opiskelijalle ensimmäisenä opiskeluvuonna terveystarkastus, jonka perusteella tehdään tarvittaessa terveystarkastus.

10 §

Määräaikaiset suun terveystarkastukset

Hyvinvointialueen on järjestettävä:

Kansaneläkelaitoksen on järjestettävä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitetulle opiskelijalle vähintään kerran opiskeluaikana suun terveystarkastus, jossa selvitetään suun terveysneuvonnan ja palvelujen tarve.

11 §

Erikoistutkimukset kouluterveydenhuollossa

Hyvinvointialueen on järjestettävä oppilaan tarpeen mukaisesti tämän terveydentilan toteamista varten seuraavat erikoistutkimukset:

13 §

Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen ja tuen järjestäminen

Terveysneuvonta ja terveystarkastukset on järjestettävä siten, että alle kouluikäisen lapsen, oppilaan, opiskelijan ja perheen erityisen tuen tarve tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tarpeenmukainen tuki järjestetään viiveettä. Erityisen tuen tarve on selvitettävä, jos alle kouluikäisellä lapsella, oppilaalla, opiskelijalla, perheessä tai ympäristössä on tekijöitä, jotka voivat vaarantaa tervettä kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia.

Erityisen tuen tarpeen arvioimiseksi ja toteuttamiseksi on tarvittaessa järjestettävä lisäkäyn-
tejä ja kotikäyntejä. Lisäksi on laadittava hyvinvointi- ja terveysuunnitelma yhteistyössä tukea tarvitsevan ja ikävaiheen mukaisesti hänen perheensä kanssa. Suunnitelman toteutumista on seurattava ja arvioitava. Erityisen tuen tarpeen arvioimiseksi ja tuen järjestämiseksi on tarvittaessa myös tehtävä monialaista yhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen eri toimijoiden, kuten varhaiskasvatuksen, kotipalvelun, lastensuojelun, oppilas- ja opiskelijahuollon sekä erikoissairaanhoidon ja muiden tahojen kesken.

14 §

Yhteinen terveysneuvonta

Hyvinvointialue toteuttaa terveydenhuoltolain 13 §:ssä tarkoitettua terveysneuvontaa yksilöllisesti niin, että se tukee lasta odottavien, lasten, nuorten ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden voimavarojen vahvistumista, pystyvyyden ja pärjäävyyden tunnetta, tiedon omaksumista sekä vastuun ottamista omasta terveydestä. Terveysneuvonnan tulee pohjautua näyttöön perustuvaan tietoon, luotettavaan tieto- ja tutkimusperustaan ja vaikuttaviksi havaittuihin käytäntöihin. Terveysneuvonta voidaan toteuttaa yksilöllisesti, ryhmässä ja yhteisöllisesti.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös Kansaneläkelaitoksen järjestämää korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa.

16 §

Seksuaali- ja lisääntymisterveysneuvonta

Seksuaaliterveysneuvonnan tulee edistää yksilön seksuaali- ja lisääntymisterveyden ohella yksilön hedelmällisyystietoisuutta. Seksuaaliterveysneuvonnassa tulee huomioida ja siihen tulee sisällyttää seksuaalisuuden ja sukupuolen monimuotoisuus.

17 §

Terveyden- ja sairaanhoitopalvelut

Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvia terveydenhuoltolain 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja terveyden- ja sairaanhoitopalveluja ovat 2 ja 3 luvussa säädettyjen terveystarkastusten ja terveysneuvonnan lisäksi:

Hyvinvointialueen velvollisuudesta yhteensovittaa asiakkaiden palvelut kokonaisuuksiksi säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä (612/2021). Kansaneläkelaitoksen vastaavasta velvollisuudesta säädetään korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 12 §:ssä.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Helsingissä 20.12.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru

Neuvotteleva virkamies Arja Ruponen